«...Tāds bezgaligs rudeņlabs jaukums...»

1. septembrī nav lijis 37 gadus pēc kārtas. Rojas vidusskolas skolotājai DZINTRAI POĻAKOVAI tas ir pierakstīts. Tātad — arī 1995. gada 1. septembrim jābūt bez rudens asarām.

— Ja jums tagad liktu rakstīt sacerējumu «Mana vasara», par ko jūs rakstītu?

Dzintra:

— Skaistu dienu ir bijis daudz. Bet vienā no tām ņēmām māju pār muguru un devāmies nedēļu dzīvot mežā, pie Kandavas. Nedarījām neko! Ne grāmatu, ne avīžu, ne ziņas par pasauli. Pastaigājām apkārt. Skumji gan redzēt usnēm aizaugušus jaunsaimnieku laukus, pūkas lido pa gaisu, būvmateriālu grēdas iet postā. Laikam tak nevar pavilkt...

** Dzintra Poļakova.*

GATA ROZENFELDA foto

Tas man skolā visvairāk nepatīk — šī nevienlīdzība bērnu starpā, noslāņošanās. Viens ēd apelsīnu, turpat otram tek siekalas. Tad es lieku bāzt somā, ja nevar dalīties ar visiem, — un tad ir dusmīgi...

Pavasarī mēs, tāda maza grupiņa, ierīkojām skolā uzticības telefonu. Divas stundas bērni varēja zvanīt. Ieiet pa vienam kabinetā, aizslēgt durvis, pārtaisīt balsi un anonīmi zvanīt mums. Viņi zināja, kas atbildēs. Milzīga ir bērnu vientulība un smagas problēmas. Vecāki dzer un sit. Nabadzība, trūcīgs apģērbs un citu bērnu izsmiekls. Atstumtība. Visnopietnākā mīlestība 9 gadu vecumā līdz izmisumam. Romeo vēl ir! Nezinu, vai mums ir kādam izdevies palīdzēt. Pēc tam tā ir nasta sevī, naktī smagums atgriežas, ir jādomā par bērnu: vai viņš darīs tā, vai vēl piezvanīs?

Gribas pavaicāt par mazo skolniecīti Dzintru, par viņas pirmajām skolas dienām. No kurienes tad tas gaišums, ko bērniem dot, ja ne pašam no savas bērnības?

— Bērnība man bija slikta, nelabprāt to atceros. Kara un pēckara laiks, tā bija ārprātīga nabadzība. Deviņu gadu vecumā paliku viena ar diviem mazajiem brāļiem — vienam trīs gadu, otrs vēl mazāks. Tikko bija apglabāts tēvs un trešais brālītis. Mammu apcietināja brīdī, kad viņa veda sienu, strādāja svešiem cilvēkiem. It kā par siena zagšanu... Tik vien kā ieskrēja mājās pēc drēbēm, pakliedza: «Dzintra, tikai neatdod brāļus!» Mazirbes skolas direktors Ermanbriks pierunāja kādu vecu, nevarīgu radinieci dzīvot pie mums. Toreiz būvēja ceļu no Kolkas uz Ventspili, to darīja krievu armijas soda bataljons. Ermanbriks teica, lai mēs ielaižam viņus dzīvot mūsu mājās, Skaistkalnos, bet paši lai saspiežamies vienā istabiņā. Būsim gan paēduši, gan malka būs sagādāta, gan brāļi būs pieskatīti. Tā arī bija. Par tiem cilvēkiem varu teikt tikai vislabāko. Varbūt arī toreiz sākās interese par krievu valodu. Mamma pārnāca tūliņ pēc Staļina nāves.

Skolā es biju cietumnieka bērns un cietu no vientulības. Varbūt tāpēc tagad man tuvākie ir tie — atstumtie.

«Ir tikai viens nosacījums, kā dēļ ir vērts pārvarēt jebkuras grūtības: ja tajās un pēc tām vēl esam spējīgi saglabāt visus cieņas un mīlestības veidus. Ja mēs to vairs nevaram, tad tikpat labi var pacelt rokas un laisties dibenā tūliņ.» Nezinu, kam pieder šī doma un no kurienes tā izrakstīta.

— Bija grūts laiks, mammas mūžā pēdējie gadi, viņa bija kopjama, nevarējām atstāt ne brīdi. Un tad man sāka zvanīt kāda meitene, gluži kā Polianna, veselu pusgadu viņa mani uzmundrināja, bet es nezināju, kas tas ir par cilvēku. Tik vien sapratu, ka no bijušajiem audzēkņiem. Kamēr atšifrēju...

Cik vērīgām un sirdsbagātām ir jābūt, lai uzminētu bērnu? Lai saistītu skolnieku tik ļoti, ka viņš nāk stundā kā brīvklausītājs.

— Dažreiz es redzu auras. Reizēm, sacerējumus rakstot, klasē ir pat vairāki tādi kā mirdzoši gaismas kūlīši. Acis mirdz. Un dažreiz arī floristikas pulciņā.

— Kas skolā sagādā lielāko prieku?

— Atrast sacerējumā tādu dziļu domu, ka žēl, ka nav uzreiz, kam parādīt. Un — redzēt, ka skolnieks aiziet tālāk dzīvē, sasniedz ko vairāk. Kā Ivars Stoņins. Ar viņu mums ir kopīga fanātiska pieķeršanās darbam, kas darāms.

— Un kā var izpelnīties jūsu labvēlību?

— Ar godīgumu.

N. Driķe

Kurzemē

Šopavasar
roku rokā ar nedrošo maiju,
tavā klusuma valstībā ejot, —
ziedošu nezāļu segu zem kājām —
skumīgu cīruļu pāri virs galvas —
mani sveica kā sārtvaidzes atraitnes
ar aklām izdurtām acīm
tavas atstātās ķieģeļu istabas,
Kurzeme.
Ne suņa rējiena,
ne skaņas no gana stabules,
nevienas svētas smaržas
no dziestošas maizes krāsnes!...
Sirds dziedāja vāķu dziesmu:
«Miruse, miruse Kurzeme...'
Tad nāca smaidošais Jūnijs.
No Vidzemes teicās nākdams.
Atveda līdza simtreiz simtu
tāļceļu gājēju, savmāju meklētāju.
Un drīzi zaļzāles jūrā
sāka šaudīties baltas kaijas —
linkreklotās pļāvēju muguras.
Nu plašajos laukos, nesētu kviešu
nepļautos statiņus meklēdams,
iet niedri vicinādams, lepnais Augusts
ar dzeltenu ābolu rokā.
Nav kviešu statiņu. Nav.
Augusts pārnāk no lauka.
Sēstas pie loga. Raud.
Raud pelēkas lietus asaras.
Raudu līdz ar viņu.
Bet šorīt — šorīt: atdaru logu.
Dzirdu:
kā liela bite
dūc kaut kur tāļumā kuļmašīna.
Un top tik labi:
tāds bezgalīgs rudeņlabs jaukums!"
Māju Augustam: tas
šorīt atkal tāds smaidīgs sēž ābeļdārzā.
Māju:
«Dzīvos... dzīvos Kurzeme!...»

VIII. 1918.

Edvarts Vulfs

Baptistu dievkalpojums
3. septembrī 11.00 Rojas
vidusskolas mūzikas klasē.
Mācītājs Zilberts.